یادداشت

ایران در موضع قدرت

جعفر قنادباشی
تحلیلگر مسائل بین‌الملل

برجام امروز در مرحله بسیار خاص و ویژه‌ای است. مرحله‌ای دشوار، حساس و خطیر که باید با احتیاط در آن عمل کرد. به دلیل اینکه آمریکایی‌ها که بارها مذاکره کردند علاقه‌مندند در این گفت‌وگوهای کوچک و فشرده انواع شگردهایی که مبتنی بر مسائل خاصی است را به کار گیرند و آن مسائل و رفتارها را اجرا کنند. از طرف دیگر آمریکایی‌ها علاقه‌مند هستند که طرف مقابل خود را تا می‌توانند خسته کنند. آنها خواستار این هستند که در لابه‌لای این جانه‌زنی‌ها امتیازاتی را که می‌خواهند کسب و امتیازات لازمه را واگذار نکنند. از همه مهم‌تر اینکه علاقه‌مند نیستند که نتیجه مذاکرات به معنای شکست آمریکا و پیروزی ایران تلقی شود. همه این موافقت نکردن‌ها و وقت کشی‌ها مبتنی بر این نگرانی است. اما مهم‌ترین بحثی که در تحلیل باید در نظر گرفت این است که کل این مرحله در مسیر انفعال آمریکایی‌ها قرار دارد. یعنی از زمانی که آمریکایی‌ها اعلام کردند که سیاست شان از حداکثری اشتباه فاحش بوده از آن زمان در فاز انفعال حرکت می‌کنند. لذا پس از آنکه نیازهای‌شان بیشتر شد اکنون در مسیر ضعف و ناتوانی و موضع متلمسانه برای حل مسائل پیش می‌روند. دیگر اینکه اروپا به هیچ وجه همراه آنها نیست و چین و روسیه نیز به‌شدت در مقابل سلطه‌طلبی‌ها و امتیازخواهی آنها ایستادند. لذا آمریکایی‌ها واقعا با تمام وجود خواهان پایان قضیه و امضای توافق هستند. در اینجا این ایران بوده که سال‌ها مقاومت کرده و همچنان نیز مقاومت خود را ادامه می‌دهد و قریب آنها را نخورده است. برای ایران باید مسلم شود که ما در موضع بسیار خوبی قرار داریم و هیچ نگرانی از بابت زمان‌بر بودن قضیه و از اینکه دنیای غرب به ما امتیاز دهد یا ندهد نداریم. لذا امروز در موقعیتی مقتدر قرار داریم اما آنها هرچه به انتخابات آمریکا نزدیک می‌شوند بیشتر متمایل هستند که مساله برجام پایان پذیرد و به توافق برسند تا بتوانند از آن به عنوان یک برنده‌ای در انتخابات کنگره استفاده کنند. اروپایی‌ها نیز درصددند تا هر طور که شده این مذاکرات هرچه سریع‌تر به نتیجه برسد و توافق حاصل شود تا بتوانند ضعف خود در انرژی اروپا را که به جهت تحریم‌های روسیه به‌وجود آمده از طریق نفت و گاز ایران جبران کنند. به نظر می‌رسد که این مرحله بسیار خاصی است که از سوی همه رسانه‌ها رصد می‌شود اما چون توجه عمومی به این مساله است آمریکایی‌ها درصدد پنهان کردن ضعف، امتیازدهی و انزوای خود هستند. امروز آمریکا منزوی شده و ناگزیر شده که خواسته‌های اسرائیل را نادیده بگیرد. لذا می‌توان به این مساله اشاره کرد ما در موقعیت قوی و پیروزی بزرگی هستیم که نه صرفاً به جهت موفقیت در مذاکرات بلکه به جهت مقاومت ۴۳ ساله است. اگر آمریکایی‌ها توافق کنند و بپذیرند در واقع اعتراف می‌کنند که طی ۴۳ سال گذشته همه سیاست‌هایشان در مسیر غلط بوده و اشتباه کردند که این بسیار مهم است.

دریچه

بهشتی پور:

سفر وزیر خارجه به دلیل میانجی‌گری میان روسیه و اوکراین بود

یک کارشناس مسائل بین‌الملل در ارزیابی سفر امیرعبداللهیان به روسیه گفت: ایران و روسیه حداقل در دو سال اخیر فرت و آمدها را در سطح بالا ادامه می‌دهند و یک گشایش اساسی در روابط ایران و روسیه به وجود آمده است. قبلا در بخش اقتصادی با وجود ظرفیت‌های دو کشور این مورد فعال نمی‌شد که در دلیل ملاحظه روسیه که به دنبال تحریم‌ها علیه ایران بود، این اتفاق کمتر رخ می‌داد. حسن بهشتی‌پور اظهار داشت: امروز خود روسیه تحریم شده و آن ملاحظات از بین رفته و توجه روسیه به افزایش ارتباط با ایران و البته چندین کشور دیگر از جمله ترکیه، امارات، عربستان، مالزی، اندونزی و برخی کشورهای آفریقایی و آمریکای لاتین بوده و این روابط گسترش پیدا کرده است. وی افزود: ایران نیز در سفرهای لاوروف به تهران و امیرعبداللهیان به مسکو موضوعاتی مثل همکاری دو کشور برای دور زدن تحریم‌ها، طرح شمال جنوب که هند را به روسیه و بازارهای شرق اروپا وصل می‌کند، مطرح کرده است. به هر حال روسیه یک توجه ویژه نشان داده در حالی که در گذشته این طرح را به خوبی پیگیری نمی‌کرد. به ویژه بخش ریلی آن که از رشت به آستارا پیش‌بینی شده بود، مدت‌ها متوقف شد و امیدواریم در دوره جدید راه بیفتد. همچنین در این سفر حمل و نقل دریایی در خزر از بندر انزلی به آستارا تا آذربایجان یکی از موضوعاتی است که پیگیری شد. بهشتی‌پور بیان کرد: یکی از بحث‌های جدید این سفر، میانجیگری بین روسیه و اوکراین به درخواست مکرون بود. البته در اصل درخواست مکرون از رئیس‌جمهور ما بوده است و از ایران درخواست کرده به روابط روابط خوبی که با روسیه دارد، بین روسیه و اوکراین میانجیگری کند. وی ادامه داد: موضوعی که در نشست خبری لاوروف مطرح شد این بود که او خواست به کنایه بگوید طرف‌های اروپایی می‌خواستند با جنگ در اوکراین گروگیری کنند. البته بعید می‌دانم این بهانه‌ای برای اروپایی‌ها باشد زیرا لاوروف اعلام کرد ما همه جوره موافق توافق هستیم و از توافق استقبال می‌کنیم. این تحلیلگر مسائل بین‌الملل عنوان کرد: به نظر می‌رسد مهم‌ترین موضوع امیر عبداللهیان در این دور از گفت‌وگوها علاوه بر موضوعات همیشگی مثل همکاری شمال جنوب، ریل رشت آستارا و توسعه اقتصادی، مساله میانجیگری ایران بین روسیه و اوکراین بود که باید دید طرف اوکراینی چه واکنشی نشان می‌دهد و اصولا طرف روسیه با طرح توقف شش ماهه جنگ بر سر مبرز مذاکره می‌آید یا خیر.

دکتر مصطفی اقلیما در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

نباید سرمایه اجتماعی را به اقتصاد گره زد

- برجام نمی‌تواند سرمایه اجتماعی را افزایش بدهد
- مردم بیش از هر چیز به امنیت فکری نیاز دارند
- سرمایه اجتماعی ثروت نامریی کشور است
- اگر دولت قیمت‌ها را مانند سال گذشته نگه داشته بود کار بزرگی کرده بود

آرمان ملی- احسان انصاری: یکی از شعارهای اصولگرایان برای حمایت از آقای رئیسی در انتخابات ریاست جمهوری افزایش سرمایه اجتماعی به سود این جریان سیاسی بود. از سوی دیگر آقای رئیسی نیز در انتخابات ریاست جمهوری روی افزایش سرمایه اجتماعی و اعتماد اجتماعی تأکید کرد. با این وجود هنوز مشخص نیست دولت در زمینه مسائل اجتماعی و به خصوص افزایش سرمایه اجتماعی چه اقداماتی انجام داده و آیا اقداماتی که در این زمینه انجام داده به افزایش سرمایه اجتماعی منجر شده یا خیر. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی موضوع سرمایه اجتماعی در دولت سیزدهم با دکتر مصطفی اقلیما، جامعه‌شناس و آسیب‌شناس اجتماعی گفت‌وگو کرده است. اقلیما معتقد است: «برجام مشکلی از جامعه ما حل نمی‌کند. مشکل ما برجام نبوده که بتوان با یک توافق آن را حل کرد. برجام مسئله است در کوتاه‌مدت گشایش‌هایی برای جامعه به‌همراه بیاورد اما نمی‌تواند مشکلات اجتماعی امروز ما را رفع کند و سرمایه اجتماعی را افزایش بدهد. اعتماد اجتماعی ارتباطی به برجام ندارد. دولت اگر می‌خواهد اعتماد عمومی را افزایش دهد باید شایسته سالاری را در دستور کار خود قرار بدهد و از کسانی در مدیریت کشور استفاده کند که از توانایی برای حل مشکلات مردم برخوردار باشند. اقتصاد بخشی از سرمایه اجتماعی را شکل می‌دهد و نه همه آن. برجام نمی‌تواند امنیت فکری مردم را به آنها برگرداند. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که متأسفانه در کشور ما در سال‌های اخیر اعتماد به آینده اقتصادی کاهش پیدا کرده است. امروز کسی که پولدار است امید به آینده ندارد، کسی که تحصیل می‌کند به پیدا کردن شغل مناسب امید چندانی ندارد و کسی که ازدواج می‌کند امیدی به این مسأله ندارد که بتواند ازنظر اقتصادی زندگی خود را تأمین کند. در چنین شرایطی نمی‌توان خوشبین بود. به همین دلیل نیز اگر قصد داشته باشیم کشور خود را از نظر امید به آینده با کشورهای دیگر مقایسه کنیم باید به این نکته توجه کنیم که کدام کشورها در وضعیتی شبیه به ما زندگی می‌کنند. بر اساس آمارهایی که مددکاران اجتماعی در ایران تهیه کرده‌اند بیش از ۷۰ درصد مردم ایران دچار بی‌اعتمادی هستند. این بی‌اعتمادی از نظر روانشناسی و اجتماعی آغاز می‌شود و درنهایت به ساختارهای مدیریتی جامعه می‌رسد.

دولت سیزدهم به چه میزان موفق شده سرمایه اجتماعی را ارتقا بدهد؟ آیا رویکردی که دولت در پیش گرفته در نهایت به افزایش سرمایه اجتماعی بیشتر منجر خواهد شد؟

سرمایه اجتماعی مفهومی در جامعه‌شناسی است که در تجارت، اقتصاد و علوم انسانی که در راستای ارتباطات درون و برون گروهی از آن استفاده می‌شود. البته تعاریف مختلفی برای سرمایه اجتماعی وجود دارد اما این مفهوم یکی از کلیدواژه‌های کلان جهان مدرن است که در رویکردهای مختلف مورد توجه قرار گرفته است. سرمایه اجتماعی را نمی‌توان در مسائل اقتصادی خلاصه کرد و کسانی که تلاش می‌کنند سرمایه اجتماعی را به اقتصاد گره بزنند اشتباه می‌کنند. سرمایه اجتماعی می‌تواند شامل پیشتر افراد نیز شود. سرمایه اجتماعی یکی از مفاهیمی است که در توسعه و ثبات اجتماعی هر جامعه نقش مهمی دارد. اهمیت سرمایه اجتماعی به میزانی است که از آن به عنوان ثروت نامرئی یک کشور نام برده می‌شود. هنگامی که در جامعه‌ای سرمایه اجتماعی کاهش پیدا می‌کند مشارکت‌های سیاسی و اجتماعی نیز کاهش پیدا می‌کند. از سوی دیگر بی‌اعتمادی، ناامیدی و احساس محرومیت نیز در آن جامعه افزایش پیدا می‌کند. واقعیت این است که شرایط زندگی خانواده‌ها به شکلی رقم خورده که سطح اعتماد اجتماعی در بین مردم کاهش پیدا کرده است. آیا امروز می‌توان عنوان کرد که مردم به عملکرد فلان مدیر اعتماد دارند. هنگامی که اعتماد اجتماعی در جامعه کاهش می‌یابد آن جامعه در مسیر رشد و توسعه قرار نخواهد گرفت. واقعیت این است که در شرایط کنونی بسیاری از مدیرانی که به کار گرفته شده‌اند درک درستی از مفهوم توسعه اجتماعی ندارند و این مفهوم در بین بازی‌های سیاسی گم شده است. امروز سخنانی که از زبان برخی نمایندگان مجلس گفته می‌شود برخلاف خواست مردم است. هنگامی که نمایندگان قوانینی تصویب می‌کنند که در زندگی مردم تأثیر چندانی ندارد مردم نسبت به عملکرد آنها بی‌اعتماد می‌شوند. در شرایط کنونی مردم نیاز به امنیت فکری دارند.

> در شرایط کنونی برخی از مدیرانی که به کار گرفته شده‌اند درک درستی از مفهوم توسعه اجتماعی ندارند و این مفهوم در بین بازی‌های سیاسی گم شده است. امروز سخنانی که از زبان برخی نمایندگان مجلس گفته می‌شود برخلاف خواست مردم است. هنگامی که نمایندگان قوانینی تصویب می‌کنند که در زندگی مردم تأثیر چندانی ندارد مردم نسبت به عملکرد آنها بی‌اعتماد می‌شوند. در شرایط کنونی مردم نیاز به امنیت فکری دارند. در یک سال گذشته نمایندگان قوانینی را تصویب کرده‌اند که در زندگی مردم تأثیر نداشته است

چگونه می‌توان امنیت فکری مردم را افزایش داد؟

جامعه‌ای دارای آرامش است که همه‌چیز در سر جای خود قرار داشته باشد. اگر در جامعه‌ای هرچیزی در سر جای خود قرار نداشته باشد به‌صورت طبیعی مردم آن جامعه عصبی می‌شوند. در چنین شرایطی افراد جامعه اعتماد خود را نسبت به یکدیگر از دست می‌دهند. درنتیجه هنگامی که افراد جامعه به هم اعتماد نداشته باشند به مدیران نیز اعتماد نخواهند داشت. در هیچ کشوری وعده مشکل مردم را حل نکرده و بلکه راه بیشتر و رسیدگی به مشکلات مردم بوده که مردم را نسبت به آینده امیدوار نگه‌داشته است. در کشورهای جهان همه روسای جمهوری تلاش می‌کنند بیکاری را در جامعه کاهش بدهند. به همین دلیل نیز اگر در زمان یک رئیس‌جمهور بیکاری در جامعه‌ای افزایش پیدا کند مردم آن کشور دیگر به آن رئیس‌جمهور رأی نمی‌دهند و فرد دیگری را انتخاب می‌کنند. از منظر جامعه‌شناختی در شرایط نامناسب اقتصادی فساد و بزهکاری اجتماعی افزایش پیدا می‌کند. نکته مهم در این زمینه این است که افزایش مشکلات اقتصادی باعث می‌شود که میزان آسیب‌های اجتماعی از جمله طلاق اعتیاد افزایش پیدا کند. اتفاقی که در کشور ما در حال رخ دادن است. آقای رئیسی عنوان می‌کند که باید دستمزد کارگران افزایش پیدا کند و یا جلوی گرانی‌ها گرفته شود. سوال اینجاست که آیا همه کارفرمایان بخش خصوصی به بخشنامه توجه می‌کنند؟ درنتیجه با گفتن و حرف زدن مشکلی حل نمی‌شود، بلکه این عمل دولت است که باعث می‌شود اوضاع اقتصادی بهتر شود. فقر یا گران کردن کالاهای موردنیاز مردم ریشه‌کن نمی‌شود. فقر زمانی از بین می‌رود که مردم درآمدی متناسب با تورم موجود در جامعه داشته باشند. اگر در سال‌های گذشته فقر در جامعه بیشتر شده به دلیل این است که در سال‌های گذشته حقوقی که به مردم داده‌شده بر اساس تورم موجود در جامعه نبوده است.

مسائل اقتصادی به چه میزان در کاهش سرمایه اجتماعی مردم نقش داشته است؟

اگر دولت قصد دارد سرمایه اجتماعی را افزایش بدهد که براساس آنچه آقای رئیسی در انتخابات عنوان کردند قصد چنین کاری را دارند باید در این مسیر حرکت کند. سرمایه اجتماعی یک شبه از کاهش نیافته که یک شبه دوباره احیا شود. سرمایه اجتماعی در دهه‌های گذشته و به دلایل مختلف و از جمله سوء مدیریت دچار آسیب و کاهش شده و به همین دلیل باید دهه‌ها در مسیر اعتلای آن تلاش کنیم تا دوباره احیا شود. واقعیت این است که دولت در زمینه مسائل اقتصادی هنوز هیچ تصمیم مهم و تأثیرگذاری نگرفته که در زندگی مردم تأثیرگذار باشد. اینکه حقوق کارمندان و کارگران افزایش پیدا کرده به معنای این نیست که وضعیت مردم بهتر شده است. به میزان اینکه حقوق کارمندان و کارگران بیشتر شده میزان تورم و گرانی نیز بیشتر شده است. حتی در مواردی میزان گرانی‌ها چندین برابر حقوق کارگران و کارمندان است. در ماه‌های گذشته اغلب کالاهای موردنیاز مردم به‌همراه قیمت تاکسی و اتوبوس افزایش پیدا کرده است. اگر تصمیم‌گیری‌های دولت کارشناسی‌تر بود به‌جای اینکه به حقوق کارمندان و کارگران اضافه کند تلاش می‌کرد قیمت کالاهای موردنیاز مردم را در همان قیمت نگاه دارد و اجازه ندهد افزایش پیدا کند. اگر دولت می‌توانست وضعیت گرانی‌ها را مانند سال گذشته نگه می‌داشت اتفاق خوبی در کشور رخ می‌داد. این در حالی است که تصمیمات دولت در زمینه افزایش نرخ دستمزد و بقیه تصمیمات باعث شده که مردم کشور نسبت به سال گذشته با گرانی بیشتری مواجه باشند. هنگامی که یک کارفرما باید ۵۰ درصد حقوق کارگران خود را افزایش بدهد به معنای این است که وی مجبور است با بیمه در حدود ۷۵ درصد بیشتر به کارگر خود دستمزد بدهد. درنتیجه تصمیم می‌گیرد قیمت کالای خود را صد درصد افزایش بدهد تا بتواند تراز مالی خود را تنظیم کند. در چنین شرایطی فشار اصلی اقتصادی روی خریدار می‌آید. مسئول اقتصادی تیم دولت آقای مخبر است و ایشان باید نسبت به تصمیماتی که در دولت گرفته می‌شود پاسخگو باشد. در شرایط کنونی اغلب کارگران در وضعیت نامناسب اقتصادی زندگی می‌کنند و بسیاری از مازادهای را به کرد مشتری موافه هستند. از سوی دیگر بیکاری در جامعه در حال افزایش است. وضعیت به شکلی شده که شرکت‌های خصوصی یا جلب نیامه تعطیل درآمده‌اند و با اینکه مجبور شده‌اند کارکنان خود را اخراج کنند. شرایط اقتصادی مردم تأثیرمستقیمی در تحولات اجتماعی یک جامعه خواهد داشت. این مسأله تنها مختص به ایران نیست و بلکه در همه کشورهای جهان وجود دارد.

> دولت در زمینه مسائل اقتصادی هنوز تصمیم مهم و تأثیرگذاری نگرفته که در زندگی مردم تأثیرگذار باشد. اینکه حقوق کارمندان و کارگران افزایش پیدا کرده به معنای این نیست که وضعیت مردم بهتر شده است. به میزان اینکه حقوق کارمندان و کارگران بیشتر شده میزان تورم و گرانی نیز بیشتر شده است

این احتمال وجود دارد که دولت در آینده نزدیک با امضای برجام تحریم‌ها را لغو کند. آیا برجام می‌تواند باعث افزایش سرمایه اجتماعی و بهبود وضعیت اقتصادی مردم باشد؟

برجام مشکلی از جامعه ما حل نمی‌کند. مشکل ما برجام نبوده که بتوان با یک توافق آن را حل کرد. برجام ممکن است در کوتاه مدت گشایش‌هایی اقتصادی برای جامعه به‌همراه بیاورد اما نمی‌تواند چالش‌های اجتماعی امروز ما را مرتفع کند و سرمایه اجتماعی را افزایش بدهد. اعتماد اجتماعی ارتباطی به برجام ندارد. دولت‌ها اگر می‌خواهند اعتماد عمومی را افزایش بدهند باید شایسته سالاری را در دستور کار خود قرار بدهند و از کسانی در مدیریت کشور استفاده کنند که از توانایی حل مشکلات مردم برخوردار باشند. اقتصاد بخشی از سرمایه اجتماعی را شکل می‌دهد و نه همه آن. برجام نمی‌تواند امنیت فکری مردم را به آنها برگرداند. نکته دیگری که در این زمینه وجود دارد این است که متأسفانه در کشور ما در سال‌های اخیر اعتماد به آینده اقتصادی کاهش پیدا کرده است. امروز کسی که پولدار است امید به آینده ندارد، کسی که تحصیل می‌کند به پیدا کردن شغل مناسب امید چندانی ندارد و کسی که ازدواج می‌کند امیدی به این مسأله ندارد که بتواند ازنظر اقتصادی زندگی خود را تأمین کند. در چنین شرایطی نمی‌توان خوشبین بود. به همین دلیل نیز اگر قصد داشته باشیم کشور خود را از نظر امید به آینده با کشورهای دیگر مقایسه کنیم باید به این نکته توجه کنیم که کدام کشورها در وضعیتی شبیه به ما زندگی می‌کنند. بر اساس آمارهایی که مددکاران اجتماعی در ایران تهیه کرده‌اند بیش از ۷۰ درصد مردم ایران دچار بی‌اعتمادی هستند. این بی‌اعتمادی از نظر روانشناسی و اجتماعی آغاز می‌شود و درنهایت به ساختارهای مدیریتی جامعه می‌رسد.

دولت وعده داده که سالانه یک میلیون مسکن خواهند ساخت این وعده چه میزان قابلیت تحقق دارد؟

دولت این وعده را داده که تا این لحظه عملی نشده زیرا اساسا ظرفیت‌های تولید مصالح نمی‌تواند در این میزان باشد، ضمنا دولت اعلام کرده قیمت مسکن کاهش می‌یابد. اما از سال گذشته تا به امروز قیمت مسکن کاهش یافته است یا افزایش؟! از اینکه بگذریم یک سوم مردم ایران اجاره‌نشین هستند و در همه دولت‌ها هم دوران سختی را گذرانده‌اند. اجاره نشین‌ها نرخ اجاره را در یک سال گذشته کم‌شکن توصیف می‌کنند. در گذشته مردم از شمال شهر به مرکز شهر و نهایتا به جنوب شهر می‌آمدند اما اکنون نه تنها این مورد تشدید شده بلکه اجاره‌نشین‌ها با سرعت بیشتری به شهرهای حاشیه‌ای کوچ کرده‌اند. حتی شنیده می‌شود بازار اجاره در روستاها گرم شده است. دولت قول داده برای جوانان شغل ایجاد کنند. سال گذشته حدود ۸۹ هزار ردیف شغلی کاهش پیدا کرد. در ارتباط با مسکن تازه آغاز کرده‌اند که فلان ارگان زمین بدهد، این درحالی است که نه تنها دولت بلکه همه ارگان‌ها یکدست هستند و هیچ مانعی بر سر راه نیست. البته خدا مرد دل دولت‌های قبل به ویژه دولت یازدهم و دوازدهم را بدهد که با تمام مخالفت‌ها با آن شرایط کشور را اداره کرد و تعهدات دولت اجدی نژاد را هم در زمینه مسکن مهر اجرا کرد. البته من مدافع دولت قبل نیستم بلکه مدافع خدمت و حق گویی و حق جویی هستم. قرآن می‌فرماید هر حرفی از دهان شما خارج می‌شود دو ملک آن را ثبت می‌کنند. تورم محصولات غذایی در همین ماه گذشته به ۸۹ درصد رسیده است. این تورم را مردم تحمل می‌کنند. آیا می‌دانید که مصرف لبنیات در کشور کاهش پیدا کرده؟ یک شکارچی اعلام کرده بود که گراز می‌زنیم و مردم هم کیلویی ۶۰ هزار تومان بابت آن پول می‌دهند. مردمی که مصرف میوه و گوشت و لبنیات آنها نصف شده و در آینده دچار بیماری می‌شوند. وقتی موارد مورد نیاز یک انسان تامین نشود بیماری سراغ او می‌آید.

> به نظر من آقای اژه‌ای سال‌ها قبل سخن خوبی گفتند. این سخن یا واقعیت تطبیق می‌دهد. آقای اژه‌ای گفتند اگر این جمله را از دولتمردان بگیرید چیزی برای گفتن ندارند و فقط می‌گویند خرابی‌ها تقصیر دولت قبلی است. شاید این جمله سه چهار ماه اول دولت‌ها باشد. دولت یک سال است خود برنامه اجرا می‌کند. سال دیگر خود لایحه بودجه خواهد داد. آیا سال دیگر هم کسری بودجه یا تورم یا رشد نقدینگی را می‌خواهند به دولت قبل حواله دهند. مردم چنین مواردی را نمی‌پذیرند.

بالاخره دولت هم شرایط خوبی تحویل نگرفته و این آمارها هم وجود دارد و چه رئیس‌جمهور اعلام کند و یا نه گرانی هست. شاید دولت قصد دارد با دادن این آمارها نوعی امید را در دل مردم به آینده بهتر ایجاد کنند؟

مرکز آمار زیر نظر سازمان برنامه و بودجه آمار بدهد قابل قبول است. آن آمار نشان می‌دهد که تورم روبه کاهش نیست. ما امیدواریم شرایط کشور به سمت آقای رئیس‌جمهور بهتر شود. بارها گفته‌ایم که آقای رئیس‌جمهور برنامه اقتصادی خود را اعلام کنند. یک شرکت معمولی خصوصی دارای برنامه یک ساله است شما برنامه اقتصادی را بیان کنید تا مردم آن برنامه را بخوانند و کارشناسان اقتصادی کشور روی آن نظر بدهند. به نظر من آقای اژه‌ای سال قبل سخن خوبی گفتند. این سخن با واقعیت تطبیق می‌دهد. آقای اژه‌ای گفتند اگر این جمله را از دولتمردان بگیرید هیچ حرفی ندارند و فقط می‌گویند خرابی‌ها تقصیر دولت قبلی است. شاید این جمله سه چهار ماه اول دولت‌ها خریدار داشته باشد. دولت یک سال است خود برنامه اجرا می‌کند. سال دیگر خود لایحه بودجه خواهد داد. آیا سال دیگر هم کسری بودجه یا تورم یا رشد نقدینگی را می‌خواهند به دولت قبل حواله دهند. مردم چنین مواردی را نمی‌پذیرند.

آیا وزیر «صمت» از دولت می‌رود؟

محمدرضا خبار در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

کار به جایی رسید که بازار اجاره روستا گرم شده است

- قرار بود سالانه یک میلیون مسکن بسازند، هنوز زمین آن را هم تهیه نکرده‌اند

آرمان ملی- احسان اسقایی: کنفرانس خبری رئیس‌جمهور از سوی برخی منتقدان با نقدهایی روبه‌رو شده است. رئیس‌جمهور در کنفرانس خبری خود اعلام کرد که تورم ۶۰ درصدی از دولت قبل تحویل گرفته و اکنون به رغم حذف ارز مرجع تورم در مرز ۴۱ درصد است. از این منظر برخی همچون عباس عبدی اعلام کردند که اساسا تورم‌های اعلامی از سوی دولت جنبه دقیقی ندارد. «آرمان ملی» در این ارتباط با محمدرضا خبار، فعال سیاسی اصلاح‌طلب به گفت‌وگو پرداخته که در ادامه می‌خوانید.

هفته قبل رئیس‌جمهور کنفرانس خبری با حضور اصحاب رسانه برگزار کرد. نقس برگزاری چنین کنفرانس رسانه‌ای از سوی رئیس‌جمهور را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

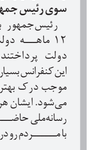

دستاوردهای همزمان با هفته نفس برگزاری موظف است و از شرایط کشور از چندگاهی در می‌شوند گفت و گو می‌کنند. خبرنگاران نیز عموما در چنین برنامه‌هایی سوالات از پیش تعیین شده‌ای را که عموما چالشی نیست، می‌پرسند. اما کنفرانس خبری وی با حضور اصحاب رسانه با سوالات متعدد، مطلوب بود.

این مورد که شما اعلام کردید نقطه قوت کنفرانس بود؛ اما از قرار معلوم برخی انتقاداتی به این کنفرانس خبری وارد دانسته‌اند تا چه میزان این کنفرانس را منطبق پاسخ به پرسش‌های جامعه می‌دانید؟

آمار و ارقامی که مشاوران آقای رئیسی در اختیار ایشان قرار داده بودند؛ توسط آقای رئیس‌جمهور به پیشگاه افکار عمومی اعلام شد. مردم آمارها را به خوبی احساس می‌کنند. برای نمونه، پایان اعلام کردند که دولت سیزدهم تورم ۶۰ درصد را تحویل گرفته است. کدام مرکز آمار رسمی کشور اعلام کرده که در ایران در سال قبل تورم ۶۰ درصد بوده است؟ آیا مرکز آمار یا مرکز مرکزی چنین داده‌هایی را منتشر کردند؟ آمار تورم در آن سال وجود دارد. البته احتمالا چنین آمارهایی توسط یر مجموعه دولت سیزدهم بیان شده است. از این منظر رئیس‌جمهور باید نوعی بازبینی در تیم خود حداقل از نظر آماری انجام دهند.

اگر مبنای اعلام آمار را درست بدانیم آیا ادعای کسانی که چنین آماری را در اختیار رئیس‌جمهور قرار داده‌اند مبنی بر اینکه تورم کاهش یافته با واقعیت‌های جامعه مطابقت دارد؟

آقای رئیس‌جمهور اعلام کردند، دولت وی توانسته قیمتی که ظرف ۱۲ ماه گذشته ۲۰ درصد از میزان تورم بکاهند و اکنون تورم ۴۰ درصد است. زمانی که آقای رئیسی دولت را تحویل گرفت، برنج کیلویی چند بود و آیا کیلو برنج چه میزان ارزش دارد؟ لبنیات، تخم مرغ و مرغ چقدر قیمت داشت و در حال حاضر چقدر است؟ مردم به خوبی می‌دانند که تورم در این دولت در مقایسه با قبل کاهش یافته یا بر آن افزوده شده است.

> رئیس‌جمهوری اعلام کردند که به صورت روزانه وضعیت معیشت مردم را مورد بررسی قرار می‌دهند. آیا ممکن است در این بررسی هم آمار دقیقی در اختیار ایشان قرار نگیرد و نوعی پالایش در آمارها صورت نبوده است.

مسائل اقتصادی به چه میزان در کاهش سرمایه اجتماعی مردم نقش داشته است؟

اگر دولت قصد دارد سرمایه اجتماعی را افزایش بدهد که براساس آنچه آقای رئیسی در انتخابات عنوان کردند قصد چنین کاری را دارند باید در این مسیر حرکت کند. سرمایه اجتماعی یک شبه از کاهش نیافته

در این کنفرانس ریاست جمهوری از بهبود سرعت اینترنت سخن گفتند و اینکه تلاش‌هایی در حل انجام است تا عقب ماندگی‌های گذشته جبران شود. شما به عنوان یک فعال سیاسی تا چه میزان افزایش سرعت اینترنت را واقعی می‌دانید؟

اکثریت مردم با اینترنت سر کار دارند و همه می‌دانیم که سرعت اینترنت در مقایسه با دولت قبل ضعیف‌تر شده است. رئیس‌جمهور عدم توسعه زیرساخت‌ها در گذشته را علت کاهش سرعت اینترنت عنوان کرده‌اند. من انتظارم از مسئولان این است که در موارد آماری با ارقام صحیح‌تر و دقیق‌تر با مردم سخن بگویند. همه می‌دانند سرعت اینترنت در دولت قبل در مقایسه با گذشته بهتر بود. برابر شد. در حال حاضر بسیاری از سخنان مسئولان طی چند جدول آماده شده و در اختیار افکار عمومی قرار گرفته است. نه تنها ایرانی‌ها این موارد را مطالعه می‌کنند بلکه خارج از کشور نیز این موارد را بررسی می‌کنند. مهمتر از همه خود مردم در برابر این سخنان چه می‌گویند؟ مردمی که روز به روز سفره خود را کوچک‌تر می‌بینند و روز به روز فشارها را بر خود افزایش یافته می‌بینند. چگونه این آمارها را می‌پذیرند؟ دولت اعلام کرد که اجاره نخواهند داد قیمت دارو افزایش یابد. برخی داروها صد درصد و برخی ۵۰ درصد و کمترین قیمت دارو ۲۰ درصد افزایش یافته است.

دولت وعده داده که در سه ماه گذشته یک میلیون مسکن بسازند، آیا ساخت این وعده چه میزان قابلیت تحقق دارد؟

من پیشنهاد می‌کنم رئیس‌جمهور خود برخی آمارها را بررسی کنند. مصرف گوشت در ایران نسبت به سال گذشته نصف شده است. این مورد باید توسط خود رئیس‌جمهور از تعاونی‌های دامداران و دامپروران و گوشت‌فروشان سوال شود، در این صورت آقای رئیسی با واقعیت‌ها بیشتر آشنا خواهند شد و به درک دقیق‌تری از واقعیت‌های آماری جامعه می‌رسند. ایشان می‌توانستند به جای تورم تحویلی ۶۰ درصد از تورم ۱۰۰ درصد و به جای تورم کنونی ۴۰ درصد تورم ۲۰ درصدی را عنوان کنند. کسی که نمی‌خواهد حرف آقای رئیس‌جمهور را برگرداند. همان طور که مشاهده کردیم رهبر معظم انقلاب هم نسبت به برخی موارد از جمله افزایش قیمت مسکن به دولت تذکراتی دادند.

آیا وزیر «صمت» از دولت می‌رود؟

اگر ماه‌های اول استقرار دولت فقط در صحن «بهارستان» و میان نمایندگان زمزمه در گوشی می‌شد، اکنون، کاملا عیان شده و نه فقط در موضع گیری‌های انتقادی متعدد و صریح نمایندگان بازتاب یافته، بلکه سخنان و عملکرد قالیباف نیز موجب شده تا حتی مردم عادی نیز به نقش قالیباف به عنوان پیشتیبان دولت در مجلس پی ببرند. بارزترین گواه این تحول در مجلس، استیضاح وزیر صمت است که پس از گذر از هفت‌خوان هیات رئیسه، دقیقا در ساعت اوج رأی‌گیری با واسطه و ریش سفیدی قالیباف، تعویق شد.

آنچه گذشت

فروردین ماه امسال، نارضایتی نمایندگان مجلس از عملکرد فاطمی امین بالا گرفت. انتقادها از وزیر صمت زمانی آغاز شد که فاطمی امین، با افزایش ۱۸ درصدی قیمت خودروها موافقت کرد. تیرماه امسال، خبرگزاری فارس، در گزارشی به نقل از منابع موثق، از ماجرای اعمال فشارهای متعدد ۲ نفر از نمایندگان به فاطمی امین و به نتیجه نرسیدن آن اشاره و از ارسال پیامکی تهدیدآمیز به وزیر صمت برای انتصاب گزینه خود در شرکت صنعتی و معدنی چادرملو پرده برداشت. ادعایی که از سوی وزیر صمت تایید و سپس تکذیب شد. نمایندگان موافق استیضاح از وزارت اطلاعات خواستند، تهدیدکنندگان وزیر صمت را شناسایی کنند اما فاطمی امین طی اظهاراتی، تهدید خود از سوی نمایندگان مجلس را تکذیب کرد. سرانجام بعد از کش و قوس‌های فراوان، با وساطت ابراهیم رئیسی و وعده او برای معرفی دو وزیر به مجلس در آستانه تغییرات وزارت صمت و تشکیل وزارت بازرگانی، استیضاح فاطمی امین منتفی شد. در همین راستا لطف‌الله سیاهکلی عضو کمیسیون صنایع گفت «ما در صدد اصلاح امور وزارت صمت به ویژه موضوع تنظیم بازار کالاها و خودرو بودیم بنابراین طرح استیضاح وزیر صمت کلید خورد»، وی اضافه کرد: دولت پیام مجلس مبنی بر اینکه اداره این وزارتخانه با وزیر کنونی امکان‌پذیر نیست را دریافت کرد. مسامه محمودی، نماینده دوره‌های دهم و یازدهم مجلس شورای اسلامی درباره لابی دولت برای جلوگیری از استیضاح گفته: «برای آقای فاطمی امین از سوی وزارتخانه‌ها خیلی لابی شد. من شش سال است نماینده هستم و استیضاح‌های زیادی را امضا کردم، تا حالا ندیدم از هیات دولت به من زنگ بزنند، اولین بار بود از اعضای هیات دولت، معاونین و وزرا، تماس گرفتند که «چرا استیضاح را امضا کردید؟» و جالب اینجاست که وقتی من توضیحاتم را به ایشان ارائه و موضوعات را تشریح می‌کردم می‌گفتند حق با شماست!» صدیف بدری، نماینده اردبیل و یکی از استیضاح کنندگان وزیر صمت در رابطه با پایان مهلت دو ماهه مجلس به دولت در خصوص استیضاح وزیر صمت و تفکیک این وزارتخانه، گفت: ما از دولت در این خصوص گله‌مند هستیم، من فکر می‌کنم دولت اراده‌ای برای تفکیک